WARIES MISDAADREEKS · Nº 175

Veenwater in Landsmeer

De zaak van de verdronken rietsnijder

Een strafzaak in dossiervorm.
U bent de rechter.

Uitgeverij Waries

VOORAF

U bent de rechter

Hoe dit boek werkt

Op woensdag 18 februari 2026 vindt een hondenuitlaatster in het Ilperveld, het veenweidegebied tussen Den Ilp en het Noordhollandsch Kanaal, het lichaam van rietsnijder Jaap Kroonenberg. Hij ligt in een petgat, een van de lange smalle wateren die hier lang geleden bij het turfsteken zijn ontstaan. Het lijkt een ongeluk: een man van drieënzestig, alleen aan het werk, een gladde loopbrug, ijskoud water.

Maar Jaaps schouw, de platte werkboot waarmee hij elke dag uitvoer, lag die ochtend keurig afgemeerd aan zijn eigen steiger in Den Ilp. Iemand heeft die boot teruggebracht. Een half jaar later staat zijn neef, Sem Kroonenberg, terecht voor moord, subsidiair doodslag.

U zit de meervoudige strafkamer voor. Voor u ligt alles wat de rechtbank ook kreeg:

Deel I, het strafdossier. De dagvaarding, processen-verbaal van de politie, het sectierapport, verhoren, de uitlezing van Jaaps sporthorloge, telefoongegevens, de registratie van de peilschalen in het veld, Jaaps notitieboekje en een krantenknipsel. Lees ze zoals een rechter dat doet: niet alles wat met grote stelligheid wordt verklaard, is waar, en niet alles wat terloops in een tabel staat, is onbelangrijk.

Deel II, de terechtzitting. Het proces-verbaal van twee zittingsdagen, met daartussen de nagekomen stukken die de rechtbank liet onderzoeken. Getuigen worden opnieuw gehoord en verklaren soms iets anders dan bij de politie.

Deel III, de raadkamer. Hier trekt u zich terug. U vindt er de vragen die u moet beantwoorden, werkbladen, een vonnisformulier, hints op hun kop in drie niveaus en daarna, achter een verzegelde pagina, het vonnis met de volledige uitleg en paginaverwijzingen naar het bewijs.

VOORAF

Hoe een strafzaak werkt

Een korte handleiding voor de voorzitter

In een Nederlandse strafzaak bepaalt het openbaar ministerie waarvoor iemand terechtstaat. Dat staat in de **tenlastelegging** in de dagvaarding. De rechtbank mag niet buiten die tekst treden: zij beoordeelt of de verdachte heeft gedaan wat daar staat, niet of iemand anders iets heeft gedaan.

Na het onderzoek ter zitting beraadslaagt de rechtbank over de vragen van artikel 350 van het Wetboek van Strafvordering. De eerste is de belangrijkste: *is bewezen dat de verdachte het feit heeft begaan?* Dat mag de rechtbank alleen aannemen als zij daarvan door de inhoud van wettige bewijsmiddelen de overtuiging heeft gekregen (artikel 338). Wettige bewijsmiddelen zijn: wat de rechter zelf waarneemt, verklaringen van de verdachte, van getuigen en van deskundigen, en schriftelijke stukken zoals processen-verbaal.

Een verklaring van één getuige is nooit voldoende om iemand te veroordelen (artikel 342, tweede lid). Er moet steun zijn uit een andere bron. Omgekeerd geldt: wie gelogen heeft, is daarmee nog niet schuldig. Een leugen kan veel redenen hebben.

Bij een **primaire en subsidiaire** tenlastelegging beoordeelt de rechtbank eerst het zwaarste feit. Moord (artikel 289 Wetboek van Strafrecht) vraagt om voorbedachten rade: de dader moet de gelegenheid hebben gehad zich te beraden op zijn besluit. Doodslag (artikel 287) vraagt alleen opzet op de dood. Is geen van beide bewezen, dan volgt **vrijspraak**.

De rechtbank kan het onderzoek **schorsen** en aanvullend onderzoek laten doen; wat daaruit voortkomt, heet in dit boek een nagekomen stuk. Na de getuigen volgen het **requisitoir** van de officier, met de strafeis, het **pleidooi** van de advocaat, repliek en dupliek, en het laatste woord van de verdachte.

Inhoud

VOORAF

Wie is wie 7

DEEL I · HET STRAFDOSSIER

Stuk 1 · Dagvaarding 9
Stuk 2 · Aantreffen stoffelijk overschot 11
Stuk 3 · Situatiekaart en afstanden 14
Stuk 4 · Schouw, steiger en schuur 16
Stuk 5 · Sectierapport 18
Stuk 6 · Verhoor A. de Waal 20
Stuk 7 · Verhoor D. Pronk 22
Stuk 8 · Verhoor R. Hoogland 24
Stuk 9 · Verhoor W. Ooms 26
Stuk 10 · Peilregistratie Veenwacht 28
Stuk 11 · Verhoor H. Bakker 29
Stuk 12 · Verhoren verdachte 31
Stuk 13 · Verhoor G. Kroonenberg 33
Stuk 14 · Verklaring K. Saidi 34
Stuk 15 · Uitlezing sporthorloge 35
Stuk 16 · Verkeersgegevens telefonie 38
Stuk 17 · Notitieboek J. Kroonenberg 40
Stuk 18 · Knipsel De Ilper Bode 41
Stuk 19 · Verhoor M. Hoogland 42
Stuk 20 · Reconstructie 43
Stuk 21 · Rittenregistratie Hoogland 45

DEEL II · TER TERECHTZITTING

Zitting van 8 september 2026 47
Nagekomen stuk A · Spelcomputer en getuige Brink 54
Nagekomen stuk B · Fotobestanden Veenwacht 56
Nagekomen stuk C · Getuige Mol 58
Nagekomen stuk D · Getuige Van Zon 59
Zitting van 22 september 2026 60

DEEL III · RAADKAMER

Aan de rechter 65
Werkbladen 67
Het vonnisformulier 70
Hints 71
Verzegeld 74
Het vonnis 75
Nawoord 83

VOORAF

Wie is wie

Personen in het dossier

Naam	Rol
Jaap Kroonenberg (63)	rietsnijder in Den Ilp, het slachtoffer
Sem Kroonenberg (29)	zijn neef, verdachte; werkt ’s winters mee in het riet
Grietje Kroonenberg (58)	zus van Jaap, moeder van Sem, Landsmeer
Ans de Waal (60)	buurtbewoonster Den Ilp, vond het lichaam
Dirk Pronk (71)	buurman van Jaap
Ruud Hoogland (54)	rietdekker, Hoogland & Zn., Oostzaan; vaste afnemer van Jaap
Wim Ooms (68)	vrijwillig peilwachter, Stichting Veenwacht
Hennie Bakker (52)	palingvisser, Landsmeer
Karim Saidi (41)	uitbater café De Rietkraag
Jesse Brink (27)	vriend van Sem, medespeler online
Truus Mol (74)	bewoonster Den Ilp, bij de kerk; Esther Mol is haar dochter
Monique Hoogland (51)	echtgenote van Ruud Hoogland
Gert van Zon (47)	rietdekker, Purmerend
T. Pronk-Visser	echtgenote van Dirk Pronk
Gerard Ooms	broer van Wim, gebruikte tot 2009 perceel 14

JUSTITIE EN POLITIE

mr. L. Hartsuiker	officier van justitie
mr. B. Oudshoorn	advocaat van de verdachte
F. Zwart	brigadier, Team Recherche Waterland
K. Dekker	rechercheur, Team Recherche Waterland
Y. el Amrani	digitaal rechercheur
dr. M. Ates	forensisch patholoog
ir. P. Lont	deskundige draagbare sensoren (gevraagd door de verdediging)

DEEL I

Het strafdossier

Eenentwintig stukken, in de volgorde waarin de rechtbank ze kreeg. De politie zocht naar een dader; let erop wat zij daardoor wel en niet heeft gevraagd.

STUK 1

Dagvaarding

Openbaar ministerie, arrondissementsparket Noord-Holland

Parketnummer 15/701177-26 · Rechtbank Noord-Holland, zittingsplaats Haarlem, meervoudige strafkamer

PARKET NH HAARLEM

De officier van justitie bij het arrondissementsparket Noord-Holland dagvaardt hierbij:

> **Sem Kroonenberg**, geboren op 9 juni 1996 te Purmerend, wonende te Landsmeer,
> thans niet gedetineerd (voorlopige hechtenis geschorst bij beslissing van 12 mei 2026),

om te verschijnen ter terechtzitting van de meervoudige strafkamer op **dinsdag 8 september 2026** te 09.30 uur, teneinde terecht te staan ter zake van het navolgende.

TENLASTELEGGING

Primair: hij op of omstreeks 17 februari 2026 te Landsmeer, in het natuurgebied het Ilperveld, althans in Nederland, opzettelijk en met voorbedachten rade Jacob (Jaap) Kroonenberg van het leven heeft beroofd, immers heeft verdachte opzettelijk en na kalm beraad en rustig overleg die Kroonenberg in het water van een petgat geduwd en/of (vervolgens) die Kroonenberg (met kracht) onder water gedrukt en/of gehouden, tengevolge waarvan voornoemde Kroonenberg is overleden;

art. 289 Wetboek van Strafrecht

Subsidiair: hij op of omstreeks 17 februari 2026 te Landsmeer, in het natuurgebied het Ilperveld, althans in Nederland, opzettelijk Jacob (Jaap) Kroonenberg van het leven heeft beroofd, immers heeft verdachte opzettelijk die Kroonenberg in het water van een petgat geduwd en/of (vervolgens) die Kroonenberg (met kracht) onder water gedrukt en/of gehouden, tengevolge waarvan voornoemde Kroonenberg is overleden;

art. 287 Wetboek van Strafrecht

STUK 2

Aantreffen stoffelijk overschot

Proces-verbaal van bevindingen, woensdag 18 februari 2026

POLITIE · TEAM RECHERCHE WATERLAND
Proces-verbaal van bevindingen · PL1200-2026041177 · mutatie 2026021808

Verbalisant	F. Zwart, brigadier van politie
Datum	woensdag 18 februari 2026
Plaats	Ilperveld, perceel 14, gemeente Landsmeer
Onderwerp	aantreffen stoffelijk overschot

Op woensdag 18 februari 2026 omstreeks 08.26 uur werd via de meldkamer melding gedaan door **Ans de Waal**, wonende te Den Ilp, dat zij vanaf het wandelpad in het Ilperveld, het zogeheten Ilperpad, een persoon in het water had zien liggen bij de loopbrug naar perceel 14. Ik, verbalisant, was om 08.52 uur ter plaatse, samen met collega K. Dekker. Ambulancepersoneel was kort daarvoor gearriveerd.

Ik zag dat in het petgat aan de westzijde van perceel 14, op ongeveer twee meter van de loopbrug, het lichaam van een man met het gezicht naar beneden in het water dreef. De loopbrug bestaat uit twee houten planken met een lengte van ongeveer vier meter, zonder leuning, en verbindt het Ilperpad met het perceel. De planken waren nat en bedekt met een dun laagje groene aanslag. Het lichaam werd door brandweerduikers op het perceel gelegd. De ambulancearts stelde om 09.14 uur de dood vast.

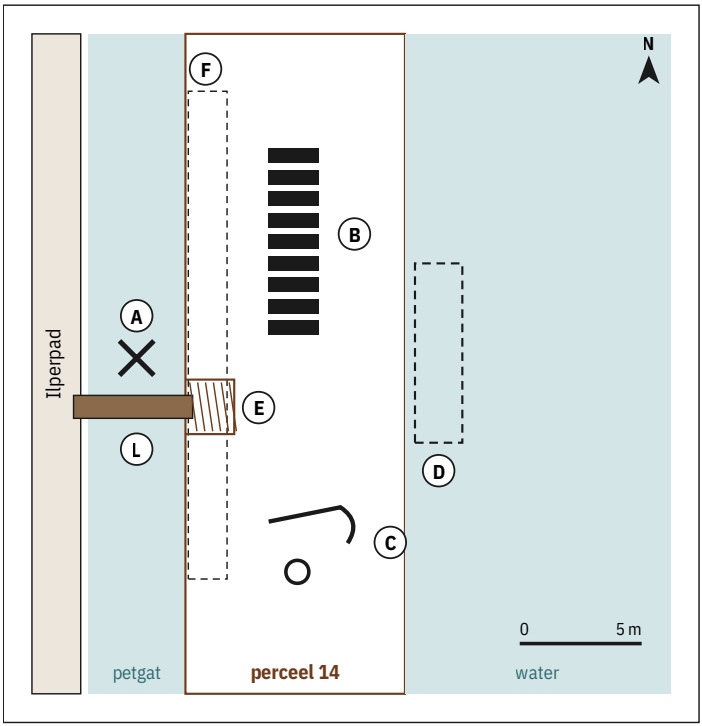
De vindster herkende de man als **Jacob (Jaap) Kroonenberg**, rietsnijder, wonende te Den Ilp. Ik zag dat de man gekleed was in een donkergroene waxjas, een grijze wollen trui, een werkbroek en groene lieslaarzen. Om de linkerpols droeg hij een zwart sporthorloge. In de binnenzak van de jas bevond zich een mobiele telefoon, die nat was en niet reageerde. Op of bij het lichaam werd geen hoofdlamp of zaklamp aangetroffen.

Op het perceel zag ik het volgende. Langs de westrand, over een lengte van ongeveer twintig meter, was het riet gesneden. Er stonden negen gebonden bossen riet tegen elkaar aan. Op de grond lag een zicht (een korte zeis voor het snijden van riet) en een rol bindtouw. Bij het landingspunt van de loopbrug was het riet over een breedte van ongeveer twee meter vertrapt en was de oever ingezakt; de veenbodem was hier zeer week. Door het betreden van de plaats door de vindster, het ambulancepersoneel en de brandweer waren eventuele voetsporen niet meer bruikbaar.

STUK 2

Schets vindplaats

Bijlage bij het proces-verbaal van bevindingen

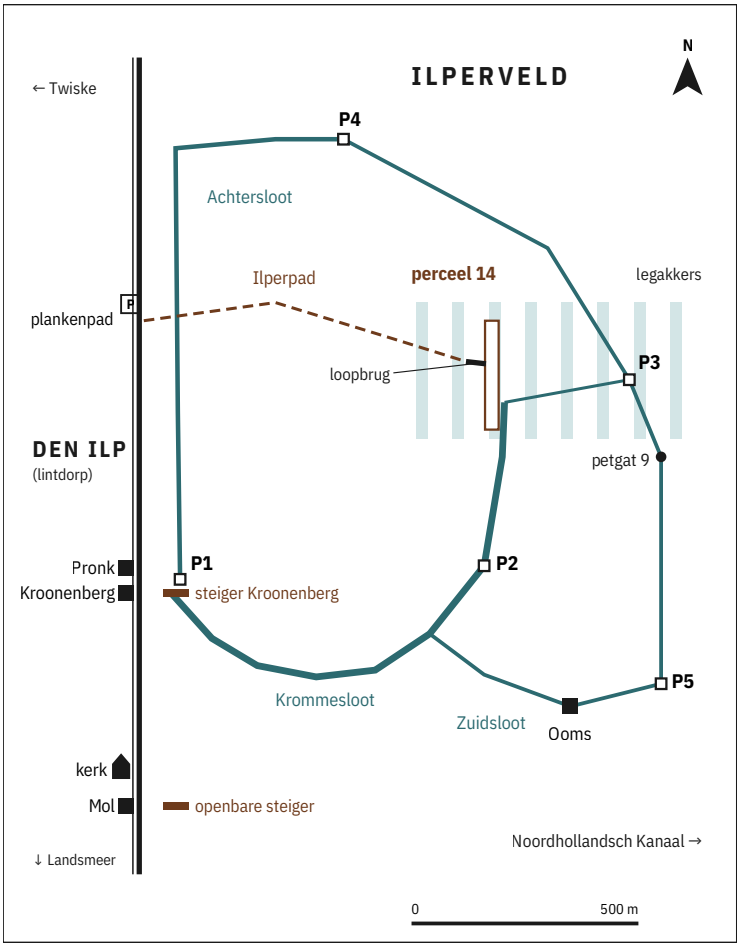
Schets vindplaats, bovenaanzicht, opgemaakt door brigadier F. Zwart op 18 februari 2026. Niet exact op schaal. A: plaats waar het lichaam dreef, met het gezicht naar beneden. B: negen gebonden bossen riet. C: zicht en rol bindtouw. D: plaats waar volgens het gps-spoor van het horloge (stuk 15) de schouw om 16.08 uur aanlegde; daar werd op 18 februari geen boot aangetroffen. E: vertrapt riet, oever ingezakt. F: strook waar het riet gesneden is (ca. 20 m). L: loopbrug (ca. 4 m).

De loopbrug ligt ongeveer 30 centimeter boven het water. De planken zijn bij de landing op het perceel los en wijken bij belasting iets uit. Op de planken werden geen sporen aangetroffen die op een uitglijden of op een worsteling wijzen; de groene aanslag was op meerdere plaatsen weggeschuurd, maar de loopbrug was die ochtend ook door de vindster, het ambulancepersoneel en de brandweer betreden.

STUK 3

Situatiekaart

Den Ilp en het zuidelijk deel van het Ilperveld

Schematische weergave, opgesteld door Team Recherche Waterland. Alleen de sloten, paden en peilschalen die in het dossier voorkomen zijn getekend. Zwarte blokjes: woningen. P1 tot en met P5: peilschalen van Stichting Veenwacht.